

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

จันทร์จิรา โสภาวรณ¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัยพร รัตนเศรษฐ²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างสำเร็จก่อนกำหนดเวลา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย ข้าราชการ และพนักงานราชการ จำนวน 10 ราย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้คุณสมบัติตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของสำนักงานข้าราชการพลเรือนเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และงานที่ได้รับมอบหมาย ตามนโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาคสนาม ณ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยการสังเกตการณ์ การร่วมปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึกตามประเด็นคำถามที่กำหนดหัวข้อไว้ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนาประกอบตารางข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาเรียงลำดับเป็นหมวดหมู่ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีหลายปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยแรก คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยรองลงมา คือ ปัจจัยด้านการบริหาร ซึ่งมีค่าเท่ากับกับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

จากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างว่า หน่วยงานควรวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างทั่วถึง เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยต้องดำเนินการต่าง ๆ ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละครั้งประสบผลสำเร็จ มีความถูกต้อง ครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ที่กรมบัญชีกลางกำหนด

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก

คำสำคัญ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การจัดซื้อจัดจ้าง หลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE)

บทนำ

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทุกส่วนราชการ กล่าวคือ ทุกส่วนราชการจำเป็นต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เพื่อให้มีพัสดุไว้ใช้ในการปฏิบัติราชการซึ่งมีผลต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารราชการแผ่นดินของส่วนราชการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 กล่าวคือ การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าเชิงภารกิจแห่งรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจการตัดสินใจ อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

ในปัจจุบันรัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นมาตรฐานกลางให้ส่วนราชการองค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐใช้เป็นหลักปฏิบัติวัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติฯ คือ ต้องการเปิดข้อมูลสู่สาธารณชนให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ลดปัญหาการทุจริตและมีการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินอย่างคุ้มค่าปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างสามารถดำเนินการได้ 3 วิธี (อ้างอิงจาก พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560) กล่าวคือการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding) การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีคัดเลือกการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจงตามลำดับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐจำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กฎหมาย ระเบียบ กฎกระทรวง และหนังสือเวียนต่าง ๆ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้งทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องศึกษาให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติอย่างแท้จริงเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างสำเร็จก่อนกำหนดเวลาของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและพื้นที่

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ และพนักงานราชการ ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 10 คน ซึ่งผู้บริหาร ข้าราชการและพนักงานราชการ เหล่านี้ ต้องประสบกับปัญหาการจัดทำโครงการเร่งด่วน ที่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจากเงินงบประมาณเหลือจ่ายประจำปีของแต่ละปี จำเป็นต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากหากดำเนินการแล้วเสร็จ หรือไม่ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าว งบประมาณเหลือจ่ายจะถูกพับไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา ปัจจัยที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ หรือเจตนารมณ์ตรงกับแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2562 ถึง เดือน มกราคม พ.ศ. 2563

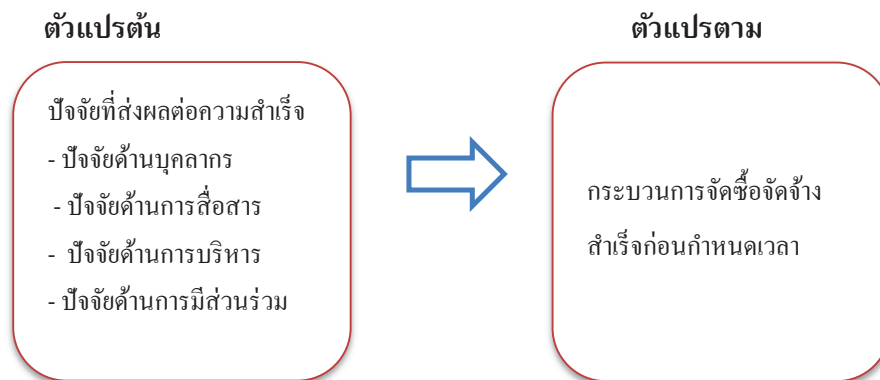
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1) ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้วางแผน และปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2) ทราบถึงระดับความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถจะนำไปใช้ส่งเสริม พัฒนา ความรู้ ความเข้าใจ ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

3) ผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ลงศึกษาภาคสนาม ณ สำนักงาน ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยการสังเกตการณ์ การร่วมปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึกตามประเด็นคำถามที่กำหนดหัวข้อไว้ ประกอบกับประเด็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ต้องการนำเสนอ จากนั้นผู้วิจัยจะนำประเด็นคำถามแบบปลายเปิดมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อใช้ในการอภิปรายผล

การออกแบบการวิจัย

สิ่งที่ต้องการศึกษา	แนวคิดและทฤษฎี	ระเบียบวิธีวิจัย	
		ประชากร	วิธีการวิจัย
เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างสำเร็จก่อนกำหนดเวลา - ปัจจัยด้านบุคลากร - ปัจจัยด้านการสื่อสาร - ปัจจัยด้านการบริหาร - ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม	- แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล(Good Governance) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี - แนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ	บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 10 คน	- การวิเคราะห์เอกสาร - การสังเกตการณ์ - การร่วมปฏิบัติงาน - การสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างเชิงลึกแบบปลายปิดและแบบเปิดตามหัวข้อที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสังเกตการณ์โดยการร่วมปฏิบัติงาน และการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย คำถามในแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และ 2) คำถามประกอบแบบสอบถามกรณีศึกษาวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลในหลายมิติ ทั้งข้อมูลเชิงกว้างและข้อมูลเชิงลึก

เนื้อหาคำถามในแบบสอบถามมีลักษณะเพื่อทราบข้อมูลส่วนบุคคล ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างสำเร็จก่อนกำหนดเวลา ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหาร (ทรัพยากร คน เงิน เวลา) ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

ทั้งนี้ เพื่อหาแนวโน้มในการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้าง ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างประสบผลสำเร็จก่อนกำหนดเวลา และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิจัยเอกสารจากการทบทวนวรรณกรรม ในส่วนของกฎหมายระเบียบ หนังสือเวียน วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ บทความวิชาการ วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งต้องดำเนินการภายใต้หลักธรรมาภิบาล และงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เพื่อรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการกำหนดรูปแบบ และกรอบคำถามการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา 2) ลักษณะงานที่ปฏิบัติ คือ หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก และ 3) งานที่ได้รับมอบหมายตามนโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาประกอบตารางข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาประกอบตารางข้อมูล ในส่วนของผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างสำเร็จก่อนกำหนดเวลา และระดับความรู้ ระดับความเข้าใจของ

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐของสำนักงานปลัดกระทรวง
ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาเรียงลำดับเป็นหมวดหมู่

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม
ที่ดี พ.ศ. 2542 (2542 น. 26) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
คือ แนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่ง
ครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่าง
สงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริม
ความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤต
ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมี
ส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และ
กระแสโลกยุคปัจจุบันพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
พ.ศ. 2546, (2546) เนื่องจากมีการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการ
ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นการบริหาร
ราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อ
วัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (2) เกิด
ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (3) มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (4) ลด
ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น (5) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก
และได้รับการตอบสนองความต้องการ (6) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

2) แนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีเจตนารมณ์เพื่อ
ให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน
เดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลาง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลัก
ปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิด
โอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของ
การใช้งานเป็นสำคัญ ซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงาน
และมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำการจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการ
ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตและประพฤติ
มิชอบในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ประกอบกับมาตรการอื่น ๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการ

ทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับสาธารณชน และก่อให้เกิดผลดีกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน (พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560, บทเฉพาะกาล)

3) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนี้

ปทุมไฉไล สิงหนาท และคณะ (2559 น. 110 - 112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคภูมิ มิ่งมิตร (2560 น. 11) ได้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ของรัฐบาล ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ถือเป็นการศึกษาปฐมบทของการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ในบริบทของรัฐบาล

ภัทรานิชรุ์ ทองสามสี และ ธีระวัฒน์ จันทิก (2559 น. 88) ได้ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในโครงการทุนพัฒนาแผนธุรกิจนวัตกรรม กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลาง

ธราภรณ์ อ่างแก้ว (2560 น. 286) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า กรณีศึกษา: กองทุน FTA กระทรวงพาณิชย์ และวิเคราะห์ระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุน FTA กระทรวงพาณิชย์

ข้อค้นพบ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีหลายปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยแรก คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยรองลงมา คือ ปัจจัยด้านการบริหาร ซึ่งมีค่าเท่ากับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

การวิจัยเรื่อง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พบข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นข้าราชการและพนักงานราชการที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ โดยแบ่งตามลักษณะงานที่ปฏิบัติได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติงานตรงตามตำแหน่ง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างตามที่ได้รับมอบหมาย หรือตามนโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2) ความจำเป็นต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเร่งด่วนในช่วงใกล้สิ้นปีงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเร่งด่วน จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 80 และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่เคยมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเร่งด่วน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20

3) ปัญหาด้านการจัดหาพัสดุ ในสถานการณ์ที่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเร่งด่วน ในช่วงใกล้สิ้นปีงบประมาณ และแนวทางแก้ไข ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภายในวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ไม่ประสบปัญหาและไม่มีแนวทางแก้ไข เนื่องจากไม่มีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในช่วงใกล้สิ้นปีงบประมาณ ในส่วนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภายในวงเงินตั้งแต่ 500,001 บาท ขึ้นไป และจัดซื้อจัดจ้างทุกวงเงินงบประมาณ มีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาสำหรับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่มีจำกัด ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงให้การจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น ๆ ไม่สำเร็จ

แนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้าง คือ ประชุมร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ประเมินความต้องการหรือความเร่งด่วนของพัสดุที่จำเป็นต้องดำเนินการจัดหา ก่อนเริ่มกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เสนอผู้มีอำนาจแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อกำหนดขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะสำหรับใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า และลดปัญหาพัสดุไม่ตรงตามวัตถุประสงค์การใช้งาน

4) ระดับความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภายในวงเงินงบประมาณตั้งแต่ 500,001 บาท ขึ้นไป และปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างทุกวงเงินงบประมาณ มีระดับความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง มากกว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภายในวงเงินงบประมาณไม่เกิน 500,000 บาท

5) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ทุกปัจจัยส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงาน แต่ให้ความสำคัญต่อระดับความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของบุคลากรมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า หากบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว ย่อมจะส่งผลให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้า หรืออาจไม่ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่าให้หน่วยงานจัดอัตรากำลังให้เพียงพอกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ หรือที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

6) ปัจจัยที่จะส่งผลให้การดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงานประสบผลสำเร็จได้เร็วที่สุด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแรกที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีความเห็นว่าจะส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างประสบผลสำเร็จเร็วที่สุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากร รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการบริหาร ซึ่งมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากันกับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม

7) ปัจจัยที่สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้าง หรือการจัดหาพัสดุประสบความสำเร็จก่อนกำหนดเวลา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มีความเห็นว่า ปัจจัยด้านบุคลากร (ระดับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง) เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาได้ โดยสามารถพัฒนาด้วยการส่งเสริม ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และผู้ให้ ข้อมูลระดับผู้บริหาร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาได้ และผู้ให้ข้อมูลระดับผู้บริหาร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีความเห็นว่า ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาได้ทั้งหมด

8) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้างสำเร็จก่อนกำหนดเวลา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 มีความเห็นว่า ปัจจัยอื่นที่จะ ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง สำเร็จก่อนกำหนดเวลา คือ ปัจจัยด้านระบบการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐของกรมบัญชีกลาง และอุปกรณ์เทคโนโลยีสำหรับการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยที่สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างประสบความสำเร็จก่อนกำหนดเวลา ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 80 ให้ความเห็นว่าปัจจัยด้านบุคลากร คือปัจจัยที่สามารถ พัฒนาได้ กล่าวคือ หากบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้าง ย่อมส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างสำเร็จก่อนกำหนดเวลา เป็นต้น

ในการนี้ ผู้วิจัยมองว่าทุกหน่วยงานมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อจัดหา พัสดุไว้ใช้ในส่วนราชการของตนเอง และในปัจจุบัน สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม ได้มอบอำนาจให้แก่ สำนัก กอง กลุ่ม ศูนย์ สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้เอง ภายในวงเงินงบประมาณไม่เกิน 100,000 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2563) ดังนั้น เห็น ควรพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างถูกต้อง ตรงตามกฎหมาย และ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไปควรวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนา หรือส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรให้สามารถ

ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้ทุกวิธี และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้วางแผน สำหรับพัฒนาบุคลากรต่อไป

บรรณานุกรม

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. (2542).
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546) ฤวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2561). หลักธรรมาภิบาล : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (2560).
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (2560).
- ปทุมไฉไล สิงหนาท และคณะ. (2559 : 110 - 112). (วารสารชุมชนวิจัย ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน.
- ภาคภูมิ มิ่งมิตร. (2560 : 11). (วารสารธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2560). จจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ของรัฐสภา.
- ภัทรานิชฐ์ ทองสามสี และ อีระวัฒน์ จันทิก. (2559 : 88). วารสารราชมงคลล้านนา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2559). วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในโครงการทุนพัฒนาแผนธุรกิจนวัตกรรม กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลาง.
- ธาราภรณ์ อ่างแก้ว. (2560 : น. 286). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า กรณีศึกษา: กองทุน FTA กระทรวงพาณิชย์. วารสารวิจัย และพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.